

УДК 69.003:338
JEL L 70

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА СТАНУ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Мар'яна Гвоздь¹, Вікторія Логин², Дарина Кухар³

^{1,2} Національний університет «Львівська політехніка»,
79000, м. Львів, вул. С. Бандери, 12
e-mail: mariana.y.hvozd@lpnu.ua; ORCID: 0000-0001-7842-694X2
e-mail: viktoriiia.lohyn.me.2017@lpnu.ua; ORCID: 0000-0003-2271-3696

³ Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18
e-mail: darynka.kukhar@gmail.com; ORCID: 0000-0003-4129-9216

Анотація. Мета статті – економічна діагностика будівельної галузі України, виокремлення основних галузевих проблем і розроблення стратегічних альтернатив її розвитку в сучасних умовах.

Використано методи порівняльного та статистичного аналізу – для діагностики особливостей функціонування та розвитку будівельної галузі України, методи стратегічного аналізу (PEST, SWOT) для оцінювання зовнішніх впливів на стан галузі; обґрунтування стратегічних пріоритетів розвитку.

Проаналізовано сучасний стан будівельної галузі, яка є індикатором економічного розвитку та однією з пріоритетних галузей України. Досліджено динаміку основних показників галузі в часовому та регіональному аспектах. З метою виявлення значущих чинників впливу на функціонування галузі проведено їх оцінку за допомогою PEST-аналізу. Виявлено сильні та слабкі сторони ринку, можливості та загрози з використанням SWOT-аналізу. На підставі проведеної діагностики виокремлено стабілізуючі та дестабілізуючі чинники, які найбільше впливають на розвиток будівельної галузі. Розроблено рекомендації щодо напрямів розвитку будівельної галузі України.

Ключові слова: будівельна галузь, діагностика галузі, PEST-аналіз, SWOT-аналіз, вітчизняне будівництво.

Постановка проблеми. Будівельна галузь – пріоритетна галузь національної економіки. Цей пріоритет обґрунтовується тим, що підприємства цієї галузі не лише виробляють будівельну продукцію, а й споживають продукцію інших галузей промисловості, формують попит, впливають на економічний розвиток суміжних галузей та економіку країни в цілому.

Важливо зазначити, що будівельна галузь є не лише рушієм розвитку економіки, а й індикатором розвитку соціальної сфери. Згідно з Паспортом будівельної галузі

(промисловість будівельних матеріалів станом на 10.01.2021) [8], саме ця галузь реалізує низку державних житлових програм. Проте на стан і розвиток будівельної галузі впливає низка чинників, які мають дестабілізуючий характер, а це безпосередньо відображається на негативних тенденціях у показниках її діяльності. Зокрема, за даними Державної служби статистики України, за січень-вересень 2020 року за рахунок усіх джерел фінансування освоєно капітальних інвестицій на суму 268 млрд грн., що на 35,4% менше порівняно з відповідним періодом 2019 року. Значно зменшилися обсяги виробництва та реалізації окремих видів будівельної продукції (цементу, каменю, блоків, цегли, черепиці тощо). У будівництві заборгованість із виплати заробітної плати станом на 1 грудня 2020 року становила 49,1 млн грн., що більше на 13,5 % порівняно з січнем 2020 року [7]. Такі передумови формують гостру необхідність проведення діагностики будівельної галузі, щоб виявити чинники, які позитивно та негативно впливають на її розвиток, виокремити стратегічні альтернативи і перспективи розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи теоретичні та прикладні аспекти функціонування будівельної галузі України, доцільно зауважити, що в контексті цієї проблематики є багато напрацювань вітчизняних і зарубіжних науковців, що свідчить про актуальність цього дослідження сьогодні. Аналізуючи та систематизуючи наукові здобутки в контексті цієї проблематики, зазначимо, що кожен із науковців сконцентрував свою увагу на розкритті її різних аспектів. Зокрема, Адамська І. [1], Дмитренко В. [2], Калініченко Л. [3], Татар М. [10], Фісуненко Н. [11] та інші у своїх наукових працях зосереджують увагу на аналізуванні стану будівельної галузі, тенденціях, перспективах її розвитку та основних проблемах в умовах активізації факторів зовнішнього середовища. Ліпич Л. [4] та інші описують планування потенціалу розвитку будівельних підприємств та управління їх розвитком шляхом реформування стратегічних можливостей та враховуючи умови економічної кризи. Наукова спільнота [4, 5, 9, 12] розкриває питання інвестиційного забезпечення розвитку будівельної галузі в Україні, що є вкрай актуальним, оскільки в останній період показники вливання інвестицій у цю галузь характеризуються негативними змінами. Ґрунтовий аналіз фахової літератури продемонстрував різнобічність дослідження та розкриття цієї тематики, проте не виявлено наукових праць з детальною діагностикою будівельної галузі, яка б ґрунтувалася на наукових методах і давала змогу виокремити основні чинники, які є найбільш вагомими стимуляторами та дестимуляторами для розвитку галузі, а результати були достовірним підґрунтям для розроблення стратегічних заходів щодо поліпшення стану будівельної галузі України.

Мета статті – діагностувати стан будівельної галузі України, щоб виявити тенденції, виокремити закономірності й основні проблеми, а також розробити перспективні заходи та стратегічні альтернативи щодо забезпечення розвитку.

Виклад основного матеріалу. Будівельна індустрія є однією з пріоритетних галузей української економіки. Це зумовлено тим, що ця галузь тісно пов'язана практично з усіма видами економічної діяльності, бо для одних видів є виробником і постачальником основних засобів, а для інших – споживачем їхньої продукції. Відповідно, розвиток будівельної індустрії сприяє розвитку інших вітчизняних галузей, що забезпечує

вирішення завдань економічного та соціального значення, формує економічний стан країни.

Актуальність досконалого вивчення та проведення діагностики будівельної галузі обґрунтовується значеннями показників її діяльності. Зокрема, доцільно наголосити, що станом на листопад 2019 року у будівельній галузі налічувалося 29,6 тис. підприємств, в яких працювало 268 тис. найманих працівників, та 22,9 тис. фізичних осіб-підприємців, в яких кількість найманих працівників – 17,1 тис. осіб. Загалом у галузі зайнято 312,3 тис. осіб (3,6% від загальної кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання за усіма видами економічної діяльності). Для порівняння в країнах ЄС цей показник коливається від 4,5% до 6,5%. У листопаді 2019 року в середньому одному штатному працівнику у будівництві нараховано 9 554 грн. За цим показником будівництво посіло 8 місце серед 16 видів економічної діяльності. Заразом за даними Державної служби статистики України, станом на 01.12.2019 заборгованість із виплати заробітної плати працівникам будівельної галузі становила 63,7 млн грн. (із загальної заборгованості по Україні у 3,4 млрд грн.). Загальна заборгованість, порівняно з 01.01.2019, зменшилась на 8 млн 436 тис. грн. (11,7%). За даними Державної служби статистики України, у 2018 році внесок будівельної галузі у ВВП становив лише 2,3%. Для порівняння цей показник у Словаччині становить 7,9 %, Польщі – 7,7%, Швеції – 6,8%, Румунії – 6,1%. Тож будівельна галузь має значний потенціал для росту та потребує додаткових інвестиційних ресурсів [7].

З метою дослідження тенденцій розвитку будівельної галузі на вітчизняному ринку проаналізовано в динаміці індекси будівництва (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка індексів будівництва в Україні за 2011–2020 роки, у % до попереднього року

Роки/показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Будівництво	120,0	92,7	89,0	79,6	87,5	117,5	126,4	108,6	123,6	108,6
Будівлі	114,9	93,9	96,6	79,6	91,7	120,8	121,5	103,5	119,1	111,9
- житлові	101,7	93,5	111,3	103,5	98,9	117,8	116,3	100,9	104,8	109,0
- нежитлові	122,1	94,1	90,0	66,3	85,8	123,7	126,1	105,7	103,3	113,4
Інженерні споруди	124,4	91,7	82,8	79,7	83,7	114,0	131,7	113,6	127,7	106,8

Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Аналізуючи динаміку показників індексів будівництва в Україні за 2011–2020 роки, які наведено в табл. 1, доцільно зазначити, що за останнє десятиріччя значення цього індексу було найвищим у 2017 році, в якому виконання будівельних робіт становило 73 510,1 млн грн. Зауважимо, що спостерігається тенденція зменшення обсягів будівництва за період 2011–2015 років. Це пояснюється тим, що в ці роки були певні обмеження для фінансування будівельних проектів і банки відмовлялися кредитувати ринок будівництва. Позитивним і сприятливим для розвитку галузі був період 2014–2017 років, за який індекс будівництва зріс на 46,8%. Проте період 2011–2014 років був кризовим для будівельної галузі України, адже індекс будівництва на кінець аналізованого періоду знизився аж на 40,4%. В цей період значні обсяги будівництва

були заморожені, частка безробітного населення збільшилася, відбулося скорочення кадрів у будівельній галузі, багато будівельних підприємств стали банкрутами, частина так і не відновила своєї діяльності.

Дослідження будівельного ринку виявили, що кожен регіон України має різні обсяги будівельних послуг і продуктів. Це зумовлено низкою таких чинників: кількістю населення, географічним положенням, фінансуванням з боку держави та місцевих бюджетів, рівнем забезпечення населення та ін. (рис. 1).

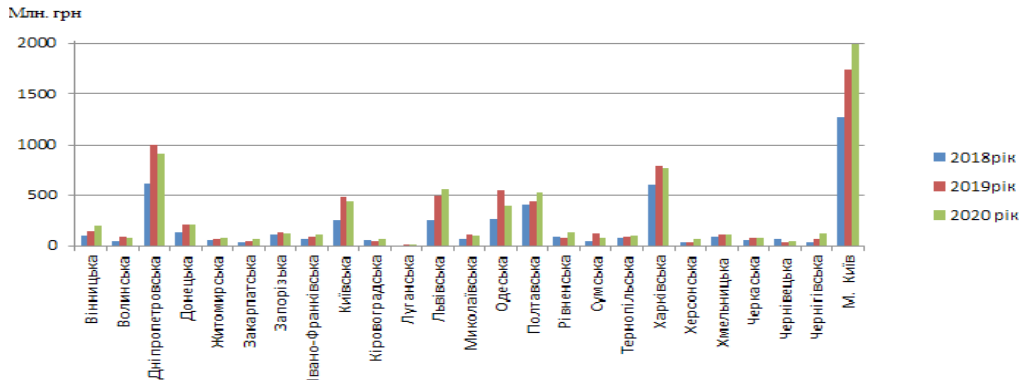

Рис. 1. Динаміка обсягів будівельних послуг і продуктів по областях України за 2018–2020 роки

Розроблено авторами на підставі [7].

Аналізуючи дані рис. 1, зазначимо, що обсяги будівельних послуг і продуктів мають тенденцію до поступового розширення ринку, особливо за останні 3 роки. Станом на 2020 рік найбільше будівельний ринок розвивався у м. Києві (21,22%), Дніпропетровській (9,64%) та Харківській (8,09%) областях. Луганська область мала найнижчий результат у будівельній галузі, будівельний ринок там становить лише 0,27%. Останні позиції на будівельному ринку займають: Волинська (1%), Житомирська (1,03%), Закарпатська (0,85%), Кіровоградська (0,94%), Сумська (1,09%), Херсонська (0,89%), Черкаська (1,05%), Чернівецька області (0,55%). Обсяг реалізованих будівельних послуг і продуктів у Київській області на 16,46% (21,1 млн грн.) менший ніж у м. Київ. За аналітичними даними найбільша кількість коливань обсягів послуг і продуктів за період 2010-2020 на ринку відбулися в Донецькій області в середньому на 2,58%, Одеській – на 2,85%, Сумській – 0,54%, Запорізькій – на 0,4%, Рівненській – на 0,52%.

На рис. 2 і 3 графічно зображено ведення будівництва у містах-лідерах на ринку будівництва за 2018 та 2019 роки, відповідно.

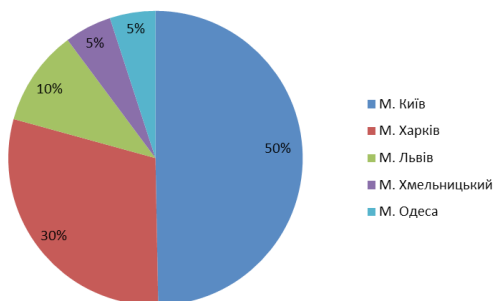

Рис. 2. Ведення будівництва у містах-лідерах на ринку будівництва за 2018 рік

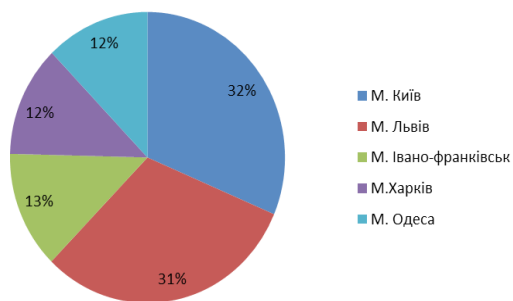

Рис. 3. Ведення будівництва у містах-лідерах на ринку будівництва за 2019 рік

Отже, за період 2018-2019 лідером на ринку є м. Київ, у якому у 2018 році введено в експлуатацію житло становило 3583 тис. м кв., а у 2019 – 1114 тис. м кв. У м. Львів у 2019 році введено в експлуатацію житла обсягом 1099 тис. м кв., а у 2018 році цей показник становив 760 тис. м кв. За аналізований період перше місце на ринку будівництва посіло м. Київ. Найменший показник ведення будівництва у м. Одеса, що становить 360 тис. м кв. (5%) у 2018 , а у 2019 – 435 тис. м кв. (на 7% більше ніж у 2018 році).

З метою дослідження розвитку підприємництва у будівельній галузі наведено динаміку суб'єктів великого, середнього та малого підприємств за 2011–2019 роки (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка суб'єктів великого, середнього та малого підприємств у будівельній галузі України, одиниць

Рік	Суб'єкти великого підприємництва	Суб'єкти середнього підприємництва	Суб'єкти малого підприємництва
2011	10	1500	73711
2012	10	1457	57730
2013	12	1390	49428
2014	13	1215	51755
2015	4	931	51254
2016	5	792	54331
2017	2	769	49437
2018	4	792	49465
2019	6	869	51656

Розроблено авторами на підставі [7].

З табл. 2 видно, що найбільша кількість суб'єктів підприємства на будівельному ринку зафіксована у 2011 році, з яких 97,99% становлять малі підприємства, 1,99% – середні, 0,2% – великі. Доцільно наголосити, що в тенденції загальна кількість суб'єктів зменшується, адже у 2019 році було 52531 одиниць, а у 2010 – 75221 підприємство.

З результатів дослідження випливає, що на ринку будівництва переважають суб'єкти малого підприємництва. Попри свою пріоритетність на ринку, показники відхилення мають від'ємні значення через те, що значна кількість малих підприємств стала банкрутами. Найбільше підприємств припинило свою діяльність у 2012 році – 15981 од. (3,2%), у 2013 – 8302 од. (1,69%), а у 2017 – 4894 од. (1%). Загалом за період 2011–2019 працювало 488767 малих підприємств. Динаміка засвідчила, що у 2014 році на ринок вийшло 2327 од. нових суб'єктів (0,47%), у 2016 році зареєстровано найбільше – 3077 од. (0,62%), у 2019 – 2191 од. (0,44%). Абсолютне відхилення протрималося зростаючим за період 2017–2019, позаяк розпочало свою діяльність 2219 од. підприємств (0,45%). За період 2011–2019 років на ринку припинило свою діяльність 29678 малих підприємств (6,07%).

Ситуація з коливаннями кількості суб'єктів господарювання у будівельній галузі відобразилася на зайнятості працівників, адже кількість найманих працівників, які задіяні саме у цій галузі, становить 3,6% від загальної кількості зайнятих працівників у суб'єктах господарювання за усіма видами економічної діяльності. Динаміка кількості зайнятих працівників у будівництві за 2011–2019 роки наведена в табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка кількості зайнятих працівників у будівництві за 2011–2019 роки, осіб

Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість зайнятих працівників	523979	467487	439838	399581	318477	282458	283976	293639	312251

Аналізуючи дані табл. 3, зауважимо, що відхилення мали позитивну тенденцію у період 2017–2019, адже за цей період було прийнято 0,9 % (29793) нових працівників, а загальна кількість зайнятості за 2011–2019 роки становила 3321686 осіб. Втратив ринок праці – 7,27% (241521) працюючих, що на 211728 (6,37%) працівників більше, ніж було прийнято на роботу. Найнесприятливішою ситуація була у 2015 році, бо відбувся відтік кадрів на 81104 осіб (2,44%). Починаючи з 2016 року, спостерігалась тенденція до збільшення персоналу, що працює у галузі будівництва.

Для характеристики розвитку будівельної галузі доречно проаналізувати частку валової доданої вартості будівництва у ВВП країни (рис. 5).

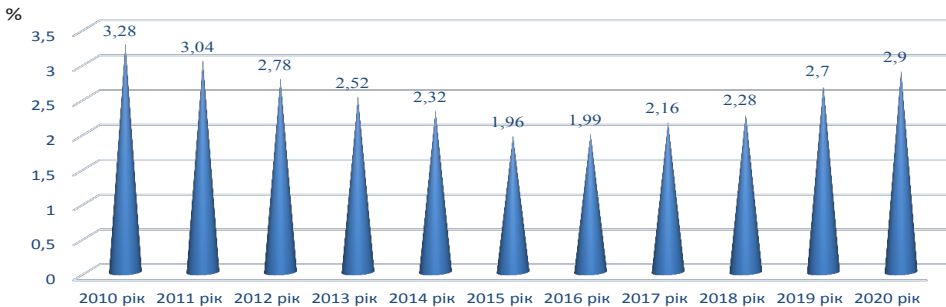

Рис. 5. Частка валової доданої вартості будівництва у ВВП країни [7]

Частка валової доданої вартості у 2010 році була найвищою – на 0,38% більша ніж у 2020 році. З 2019 року частка підвищилася на 0,2% станом на 2020 рік. Найбільше частка доданої вартості зросла на 0,42% у 2019, а найбільше знизилася на 0,36% у 2015 році.

Стан будівельного ринку нестабільний через вплив різних чинників. Потрібно проаналізувати значущість чинників, щоб у перспективі їхній вплив не завдав шкоди для галузі будівництва. Набір цих чинників визначено за допомогою PEST-аналізу, який дає змогу оцінити, як чинники впливають на галузь (табл. 4). Вагомість показників сумарно має становити 1. Бали проставляються від 1 до 5. (1–найменший рівень впливу). Оцінка розраховується як добуток вагомості і балів.

Таблиця 4

PEST- аналіз будівельної галузі України

Політика	Вагомість	Бали	Оцінка	Економіка	Вагомість	Бали	Оцінка
Вплив держави	0,2	4	0,8	Конкуренція	0,1	2	0,2
Суперечливість законодавства	0,14	2	0,28	Вплив інвестицій	0,42	5	2,1
Ситуація в державі	0,41	5	2,05	Ринок пропозиції та попиту	0,11	1	0,11
Коригування бази законодавства	0,1	1	0,1	Непостійний валютний курс	0,23	4	0,92
Незрозумілий поділ замовлень держави будівельних послуг і продуктів	0,15	3	0,45	Підвищення вартості ресурсів	0,14	3	0,42
Соціум	Вагомість	Бал	Оцінка	Технологія	Вагомість	Бал	Оцінка
Рівень життя	0,22	5	1,1	Технологічні нововведення	0,23	2	0,46
Зменшення робочого потенціалу	0,16	3	0,48	Новизна та інноваційність виробництва та надання послуг	0,15	4	0,6
Нестача спеціалістів	0,12	2	0,24	НТП	0,3	5	1,5
Демографічна ситуація	0,15	1	0,15	Використання різних технічних та наукових робіт	0,16	1	0,16
Неготовність до змін у житті людей	0,35	4	1,4	Відкритість технологій	0,16	3	0,48
Разом	1		3,37	Разом	1		3,2

Обчислені оцінки дадуть змогу виявити найбільш і найменш значущі чинники, які впливають на ринок будівництва.

Провівши PEST-аналіз будівельної галузі, зазначимо, що на ринок будівництва найбільший вплив мають економічні чинники: вплив інвестованих коштів у галузь, значні коливання валютного курсу, підвищення вартості на сировинну базу, наявність великої кількості конкурентів. Найменший рівень впливу з боку технологій. Як виявили дослідження, галузь не надто чутлива до розвитку науково-технічного прогресу.

Отже, використання цього аналізу засвідчило, що на будівельну галузь впливає значна кількість чинників. Для забезпечення конкурентоспроможності галузі важливо залучати більше інвесторів, швидко адаптуватися до змін у державі, бути гнучкими до потреб споживачів.

Нестабільність функціонування галузі спричинено різними чинниками внутрішнього та зовнішнього середовища. Щоб виокремити перспективи розвитку та стримувальні фактори, потрібно розглянути його сильні та слабкі сторони, а також можливості та загрози, які можуть формувати подальший стан розвитку будівельної галузі України. Для цього проведено SWOT-аналіз вітчизняної будівельної галузі (табл. 5).

Таблиця 5

SWOT-аналіз будівельної галузі України

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - Зростання попиту на будівництво - Великий за обсягом ринок праці - Політика держави направлена на розвиток галузі - Урбанізація - НТП - Наявність виробничих потужностей - Ефективне ціноутворення 	<ul style="list-style-type: none"> - Корупція - Насичений ринок - Нестабільність будівельного ринку - Низький відсоток фінансування з боку держави - Дорогі сировинні матеріали - Не значний вклад інвестиційних коштів - Недостатньо розвинута інфраструктура
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Надходження інвестицій в іноземній валюті - Лідерство на світовому ринку - Розробки програм для якіснішого виробництва - Прискорення розвитку будівельної галузі - Зменшення частки незавершеного виробництва 	<ul style="list-style-type: none"> - Міграція кваліфікованих спеціалістів - Зростання темпів інфляції - Високий рівень конкуренції - Зменшення потреб споживчого ринку - Фінансова криза - Економічна та політична нестабільність в Україні

Проведений SWOT-аналіз дав змогу виокремити слабкі сторони, загрози для розвитку галузі, сильні сторони та можливості. Дослідження виявило, що галузь будівництва має великий потенціал для розвитку. Треба слабкі сторони перетворити у сильні, а загрози – у можливості. Зокрема, зменшити корупцію у галузі, розвивати інфраструктуру, зробити сировину доступнішою, залучати до співпраці кваліфікованих працівників, врівноважити валютний курс, стабілізувати відносини зі споживачами так, щоб ринок будівництва став ринком споживачів.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження, автори визначили ключові аспекти для подальшого розвитку будівельної галузі України, зокрема потрібно:

- сприяти залученню інвестицій та збільшенню фінансування з допомогою регіональних і державних бюджетів;
- врегулювати податкову систему щодо діяльності підприємств будівельної галузі України;
- сформувати програми доступного отримання кредитів для будівельних підприємств і для населення;
- викупити фінансові нереалізовані об'єкти у забудовників, реалізувати їх за програмою «Доступне житло»;
- заморозити монопольні тарифи.

Розвиток будівельної галузі України має значний вплив на розвиток економіки держави в цілому, тому питанням розвитку галузі важливо приділяти особливу увагу і впроваджувати заходи щодо розвитку будівельної галузі України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ефективність будівельної галузі безпосередньо позначається на показниках діяльності інших галузей промисловості, зокрема машинобудівній, металургії і металообробці, нафтохімії, виробництві скла, деревообробній і фарфоро-фаянсовій, транспорті, енергетиці тощо, оскільки виступає виробником сировини для цих видів промислової діяльності або є споживачем їхньої продукції у власному виробництві. Як засвідчили результати проведеної діагностики, понад 90% суб'єктів малого підприємництва працює у будівництві, а це означає, що галузь сприяє розвитку підприємств малого і середнього бізнесу.

Проведена діагностика будівельної галузі, яка базувалася на аналізуванні основних економічних показників та проводилася методами SWOT- та PEST-аналізів, дала змогу виокремити слабкі сторони та загрози, які гальмують розвиток вітчизняної будівельної галузі. Отже, основними слабкими сторонами є: незначна частка підприємств, які перебувають у державній формі власності; велика кількість некваліфікованих працівників і невелика кількість фахових галузевих спеціалістів, що безпосередньо відображається на якості будівельних робіт; низька платоспроможність населення; низький рівень інноваційної активності будівельних підприємств; використання неякісних матеріалів і дешевої робочої сили, що призводить до низької якості готової продукції. Найнебезпечніші загрози для галузі такі: нестабільна політична ситуація в країні та недосконале законодавство; недостатність державних заходів для розвитку будівельної галузі; нестабільність валютних курсів; посилення податкового тиску на виробників будівельних матеріалів; інфляція; зростання світової фінансової кризи тощо. Виявлені загрози можуть слугувати підґрунтям для розроблення заходів щодо розвитку вітчизняної будівельної галузі. Зокрема, найперше потрібно звернути увагу на розроблення програми поліпшення якості будівництва; стабілізацію соціально-політичної ситуації; налагодження партнерства з банківською сферою для реалізації будівельних і фінансових проектів, вдосконалення механізму іпотечного кредитування; створення сприятливого бізнес-середовища для залучення закордонних інвесторів.

Подальші дослідження будуть спрямовані на розроблення моделі вибору інноваційно-інвестиційної стратегії для підприємств будівельної галузі України.

Список використаних джерел

1. Адамська І. Сучасний стан й тенденції розвитку будівельної галузі України. *Галицький економічний вісник*. 2019. № 5. С. 7–15.
2. Дмитренко В. І. Проблеми та перспективи розвитку підприємств будівельної галузі. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. (2 (58), С. 120–127. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-58-120-127>
3. Калініченко Л.Л., Сидорова Ю.Р. Аналіз тенденцій розвитку будівельної галузі та будівельної продукції України. *Молодий вчений*. 2017. Вип. №4.4 (44.4). С. 64–69 URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.4/15.pdf>.
4. Ліпич Л. Г., Чорнуха І. В., Цимбалюк І. О. Формування стратегії розвитку будівельного підприємства в умовах інвестиційної конкуренції: монографія. *Луцьк: Вежа – Друк*, 2015. 212 с.
5. Лучко Г. Й., Когут І. В. Актуальні проекти стратегічного розвитку будівельної галузі України. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8108> (дата звернення: 08.04.2021).
6. Микуланинець С.І. Застосування результатів PEST-, SNW- та SWOT- аналізів під час розроблення стратегії розвитку туристично-рекреаційного комплексу Закарпатської області. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія : Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 5. С. 118–123.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Будівельна галузь. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Паспорт будівельної галузі, промисловості будівельних матеріалів станом на 10.01.2021. Електронний ресурс // Режим доступу // <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/pricing/rozvitok-budivelnoyi-diyalnosti/pasport-budivelnoyi-galuzi-promyslovosti-budivelnyh-materialiv-stanom-na-10-01-2021/>
9. Садовяк М. Регулювання розвитку інвестиційно-будівельної діяльності в Україні: організаційно-правовий аспект. *Економічний аналіз*. 2019. Т. 29(1). С. 92–100.
10. Татар М. С. Дослідження проблем розвитку ресурсного потенціалу будівельних підприємств України в умовах активізації факторів зовнішнього середовища. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6. Ч. 3. С. 81–86.
11. Фісуненко П. А., Лаже М. В. Аналіз факторів зовнішнього середовища будівельних підприємств, що впливають на економічну безпеку. *Бізнес Інформ*. 2016. № 10. С. 189–195.
12. Komelina O. V., Vasiuta V. V., Miniailenko I. V. Spatial development of construction: modeling and its financial and investment support. *International Journal of Engineering & Technology*, 2018. №7, № 3.2. С. 183–190.

References

1. Adams'ka I. (2019.) Suchasnyy stan y tendentsiyi rozvytku budivel'noyi haluzi Ukrayiny [Current state and trends in the construction industry of Ukraine]. *Halyts'kyi ekonomichnyy visnyk*. № 5. 7–15 [in Ukrainian].

2. Dmytrenko V. I. (2020). Problemy ta perspektyvy rozvytku pidpryyemstv budivel'noyi haluzi [Problems and prospects of development of construction enterprises]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, (2 (58), 120–127. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-58-120-127> [in Ukrainian].
3. Kalinichenko L.L., Sydorova Yu.R. (2017). Analiz tendentsiy rozvytku budivel'noyi haluzi ta budivel'noyi produktsiyi Ukrainy [Analysis of trends in the construction industry and construction products of Ukraine]. *Molodyy vcheny. Vyp. №4.4 (44.4)*. 64–69 URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4.4/15.pdf>. [in Ukrainian].
4. Lypych L.H., Chornukha I.V., Tsybalyuk I.O. Formuvannya stratehiyi rozvytku budivel'noho pidpryyemstva v umovakh investytsiynoyi konkurentsii [Formation of strategy of development of the construction enterprise in the conditions of investment competition]: monohrafiya. *Luts'k: Vezha - Druk*, 2015. 212 [in Ukrainian].
5. Luchko H.Y., Kohut I.V. (2020). Aktual'ni proekty stratehichnoho rozvytku budivel'noyi haluzi Ukrainy [Current projects of strategic development of the construction industry of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. 8. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8108> (data zvernennya: 08.04.2021). [in Ukrainian].
6. Mykulanynets' S. I. Zastosuvannya rezul'tativ PEST-, SNW- ta SWOT- analiziv pid chas rozroblennya stratehiyi rozvytku turystychno-rekreatsiynoho kompleksu Zakarpat-s'koyi oblasti. *Vcheni zapysky Tavriys'koho natsional'noho universytetu imeni V. I. Vernads'koho. Seriya : Ekonomika i upravlinnya*. 2018. T. 29(68), № 5. S. 118–123.
7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Budivel'na haluz'v Ukraini (2021) [State Statistics Service of Ukraine. Construction industry in Ukraine] Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
8. Pasport budivel'noyi haluzi, promyslovosti budivel'nykh materialiv stanom na 10.01.2021. [Passport of the construction industry, building materials industry as of 10.01.2021]. *Elektronnyy resurs // Rezhym dostupu // https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/building/pricing/rozvitok-budivelnoyi-diyalnosti/pasport-budivelnoyi-galuzi-promyslovosti-budivelnyh-materialiv-stanom-na-10-01-2021* [in Ukrainian].
9. Sadovyak M. Rehulyuvannya rozvytku investytsiyno-budivel'noyi diyal'nosti v Ukraini: orhanizatsiyno-pravovyy aspekt [Regulation of investment and construction activities in Ukraine: organizational and legal aspect]. *Ekonomichnyy analiz*. 2019. 29(1). 92–100 [in Ukrainian].
10. Tatar M.S. (2016). Doslidzhennya problem rozvytku resursnoho potentsialu budivel'nykh pidpryyemstv Ukrainy v umovakh aktyvizatsiyi faktoriv zovnishn'oho seredovyshcha [Research of problems of development of resource potential of construction enterprises of Ukraine in the conditions of activation of factors of external environment]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. 6 (3). 81–86 [in Ukrainian].
11. Fisunenka P.A. (2016). Analiz faktoriv zovnishn'oho seredovyshcha budivel'nykh pidpryyemstv, shcho vplyvayut' na ekonomichnu bezpeku [Analysis of environmental factors of construction companies that affect economic security]. *Biznes Inform*. 10. 189–195 [in Ukrainian].
12. Komelina O.V., Vasyuta V.V., Minyaylenko I.V. (2018). Spatial development of construction: modeling and its financial and investment support. *International Journal of Engineering & Technology*, №7, № 3.2. 183–190 [in English].

ECONOMIC DIAGNOSTICS OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY IN UKRAINE: CURRENT STATUS AND DEVELOPMENT PROSPECTS

Maryana Hvozd¹, Viktoria Lohyn², Daryna Kukhar³

^{1,2}*Lviv Polytechnic National University,
12 Bandery Str., Lviv, 79013*

*e-mail: mariana.y.hvozd@lpnu.ua; ORCID: 0000-0001-7842-694X2
e-mail: viktoriia.lohyn.me.2017@lpnu.ua; ORCID: 0000-0003-2271-3696*

³*Ivan Franko National University of Lviv,
18 Svobody Ave., Lviv, 79008*

e-mail: darynka.kukhar@gmail.com; ORCID: 0000-0003-4129-9216

Abstract. The article aims to provide the results of thorough analysis of the construction industry of Ukraine made using scientific methods to identify the main problems and develop strategic alternatives for the development of this industry in modern conditions.

Design/methodology/approach. In the article the authors use a set of scientific methods that allowed to diagnose the status of the industry conceptually, systematically, and holistically, in particular: methods of situational analysis – PEST, SWOT – to analyze external influences on the business market and to analyze the internal status of the industry; methods of dialectical logic, induction, deduction – to justify strategic priorities; comparative and statistical analysis – to study the peculiarities of the functioning and development of Ukraine's construction industry.

Findings. In the article the authors point out the construction industry as one of the priority industries of Ukraine. In this context they have analyzed the dynamics of construction indices. Analysis showed that over the last decade the value of this index was the highest in 2017, in which construction works amounted to 73,510.1 million UAH. The development of entrepreneurship in the construction market, the dynamics of large, medium, and small enterprises over 2011 – 2019 was studied. Analysis showed that in Ukraine almost 97% are small businesses, which fact, to some extent, points at lack of stability. The authors analyzed the situation in the employment market within the construction industry, and, as of November 2019, the industry employed 312.3 thousand people, which is 3.6% of the total number of employees of business entities in all types of economic activities. The author's team conducted PEST and SWOT analyses which allowed to assess the significance of the impact of factors on the industry status and to identify threats, weaknesses, as well as opportunities and strengths to develop strategic alternatives for future development.

Originality/value. The authors of the scientific article hypothetically assume that an accurate diagnosis for the construction industry is the basis for identifying negative trends, highlighting patterns, and developing promising measures to ensure development of the domestic construction industry that plays a priority role in Ukraine's economy. On the basis of the analysis of statistical indicators of the construction industry in Ukraine, in particular, the total number of businesses operating in the industry, the number of employees working in this industry, the amount of investment, the industry's contribution to GDP, etc. the authors substantiate the priority role of the construction industry and the need for its development. The authors pay special attention to PEST and SWOT analyses which allow assessing how external factors affect the industry and highlight both weaknesses and threats, as well as strengths and opportunities for the development of the Ukrainian construction industry. The study showed that the construction industry has a great development potential. However, the main measures are to be as follows: to attract more investment and to increase funding through regional and state budgets, to promote low-interest loans for construction companies, to develop infrastructure, to make raw materials more accessible, to attract skilled workers, to modernize

approaches to project implementation, to stabilize relations with consumers so that the construction market should become a consumer market.

Practical implications. The study results can be used by public authorities and local self-government bodies, as well as business entities working in this field.

Keywords: construction industry, industry diagnostics, PEST analysis, SWOT analysis, domestic construction.

Стаття надійшла до редакції 23.11.2021

Прийнята до друку 29.12.2021